Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

СССП Өлүөнүөөҕү райкомун уонна үлэһиттэр депутаттарын ороҥуоннаах Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

№ 37 (908)

Тахсара 9 сыла

Ыам ыйын 9 күнэ

БЭНИДИЭННЬИК

1966 сыл

Сыаната 1 харчы

БҮГҮН—КЫАЙЫЫ КҮНЭ
ТУРУГУРДУН СОВЕТСКАЙ НОРУОТ—
БУХАТЫЫР НОРУОТ!

БҮГҮН советскай дьон, эйэҕэ баҕарар киһи-аймах бүттүүнэ гитлеровскай фашизмы кыайыы 21 сыла туолуутун ҥаруулааҕынан бэлиэтиилэр. Германия фашизмын ҥатырдыбыт үгэ быһаарылаах оруолу советскай норуот уонна киһи Сэбиилэниилээх Күүстэрэ ылбыттара.

Фашистскай талабырдьыттар Советскай Союһу утары 190 дивизияны, 3700 танканы, 5 тыһыынча кэриҥэ самолеттары, 50 тыһыынчаттан тахса орудиены уонна минометтары бырабыт, Балтийскай муораттан Чернай муораҕа диэри советскай кыраныыссаны соһумардык тоҕо анньан ыытыбыттара.

Советскай буойуннар Коммунистическай партия салалтатынан өстөөҕү утары тыыннарын харыстаабакка охсуспуттара. Киниларе советскай норуот олорчута биир санаанан эйөөбүтэ, онон партия уонна норуот биир бойобуой дааҕырга түмүллүбүтэ. Дойду туохбаар күүһэ барыта өстөөҕү үлтүрүтүүгэ туруоруллубута.

Обороналанар хааннаах кыргыһыылаҕа, ол кэнниттэн Москва таһынааҕы 1941—42 сыллардааҕы кыһыны кимэн киирии хаамыытыгар Советскай Армия Германия сэриини чаҕылҕанныы түмүктүүр былаанын күдэҥнэ көтүппүтэ. Волгатааҕы улуу кыайыы, Курскай уонна Белград иһин, Днепри туоруур иһин кырыктаах кыргыһыылар, Крымы уонна Севастополы босхолооһун, Ясса уонна Кишинев, Прибалтика уонна Варшава, Бухарест уонна София, Вена уонна Белград, Будапешт уонна Прага босхолонууларын иһин дохсун кимэн киириилэр биһиги Сэбиилэниилээх Күүстэрбит чаҕылхай кыайыыларынан буолбуттара. Түөрт сылтан ордук кэм устата барбыт унньуктаах улуу охсуһуу өстөөх арҕаҕар—Берлиҥҥэ тиийэн, биһиги кыайыыбытынан түмүктэммитэ. Фашистскай Германия 7,5 мөлүйүөн киһини сүтэрэн, Советскай Армия иннигэр сөһүргэстииргэ күһэллибитэ.

Советскай Сэбиилэниилээх Күүстэр немецкэй фашистар 214 дивизияларын урусхаллаабыттара, 56 дивизияларын билиэн ылбыттара, 167 тыһыынча орудиеларын, 48 тыһыынча танкаларын, 77 тыһыынча самолеттарын үлтүрүппүттэрэ.

Бу улуу кыайыы түмүгэр аан дойдуга модун күүстээх социалистическай система үөскээбитэ, империализм күүһэ улаханнык мөлтөтүллүбүтэ, национальнай-босхолонуулаах хамсааһын өрө түллэн тахсыбыта.

Гитлеровскай фашизмы кыайыы 21 сылын туолуутун бүгүн норуоттар аан дойдуга тыҥааһыннаах балаһыанньа сытыырхайбыт быһыытыгар-майгытыгар бэлиэтиилэр. Аан дойду империалистара, ордук АХШ салайар эргимтэлэрэ үһүс аан дойду сэриитин төлө тардарга суудайыылара тохтообот. Киниларе Арҕаа Германияны социалистическай дойдулары утары охсор күүс оҥосторгобэлэмниилэр. Вьетнам Демократическай Республикатын утары аһаҕас агрессияны салҕаан ыыталлар. Дьэ ол иһин Советскай Союз бэйэтин оборонатын бөҕөргөтүүнү хаһан да умнубат. Билигин биһиги килбиэннээх Сэбиилэниилээх Күүстэрбит ханнык да өстөөҕү букатыннаахтык үлтү сынньарга толору кыахтаахтар, аан дойдуга саамай модун күүстээхтэр. Албаннаах буойуннарбыт Ийэ дойдуларын государственнай кыраныыссаларын кыраҕытык харабыллыыллар, социалистическай доҕордоһуу дойдуларын армияларын кытта бииргэ хайа баҕарар агрессоры урусхаллыырга куруутун бэлэмнэр!

Кыайыыны уһансыбыппыт

БИҺИГИ дойдубут көҥүлүн, чиэһин-суобаһын кирдээх саппыкытынан тэпсээри, социализмы тутар советскай норуоту кулут-чаҕар оҥостоору, тиийиҥэр диэри сэбиләммит фашистскай Германия сэриинэн түөкүннүү саба түспүтэ.

Саха сирин ньургун уолаттара, алаһа дьиэлэрин хаалларан, аймах-билэ дьоннорутган араҕан, кыырыктаах кыргыһыы толоонугар барбыттара, онно уһулуччулаах хорсун быһыылары көрдөрбүттэрэ. Киниларе патриотическай өрө көтөҕүллүүлэрэ хаһаанныытааҕар да күүһүрбүтэ. "Барыта—кыайыы туһугар!"—Итинник этэ биир санаа!..

Олохтоохтор өстөөх күүһүн сабырытар бойобуой сэрии сэптэрэ оҥоһуллуулларыгар тимири хомуйбуттара, дойду валютнай фонугар кыһыл көмүһү, үрүҥ көмүһү, элбэх харчыны туттарбыттара, ичигэс таҥастары тигэн, фронҥа атаарбыттара. Ол курдук тыылга хаалбыттар хастыы да киһини солбуйан, геройдуу үлэлээбиттэрэ, күүстэрэ-кыахтара тиийэринэн фронҥа көмөлөспүттэрэ.

Өлөөн ороҥуонун табаһыттара, булчуттара кыыллыйбыт өстөөҕү кыдыйыыга тугу да харыстаабатахтара. Киниларе патриотическай өрө көтөҕүллүүлэрэ хаһаанныытааҕар да күүһүрбүтэ. "Барыта—кыайыы туһугар!"—Итинник этэ биир санаа!..

Олохтоохтор өстөөх күүһүн сабырытар бойобуой сэрии сэптэрэ оҥоһуллуулларыгар тимири хомуйбуттара, дойду валютнай фонугар кыһыл көмүһү, үрүҥ көмүһү, элбэх харчыны туттарбыттара, ичигэс таҥастары тигэн, фронҥа атаарбыттара. Ол курдук өлөөннөр оборонаҕа 724403 солкуобай, ол иһиттэн бойобуой техника оҥоһуллуутугар 154779 солкуобай харчыны биэрбиттэрэ, сэрии 4 сылыгар 1224045 солкуобайдаах государственнай байыаннай заемҥа, 116000 солкуобайдаах харчы-мал лотереятыгар суруттарбыттара, дьиэ хаһаайкалара, кырдьаҕастар фронҥа 3117 устуука ичигэс таҥастары тигэн ыыппыттара.

I Украинскай фронт кыргыһар хонууларыгар биһиги табаһыттарбыт, булчуттарбыт оҥорсубут „Социалистическая Якутия" танковай колонналара өстөөхө сууһарылаах охсуулары биэрбиттэ...

Ити курдук өлөөннөр фашистскай Германияны кыайыыны уһансыбыттара.

И. ИГНАТЬЕВ.

Роман ДАНИЛОВ

ДЬОЛ ТОЙУКТАРА

КЭҤИИ ТҮСТЭ ХАРДЫЫҤ...

Бүгүн үлэбит-хамнаспыт
Өссө ордук
дорҕооннонно...
Этиэҥ дуо, табаарыспыт,
Дьэ туохтан, тоҕо?
Этиэҥ,
Астына кэпсиэҥ:
Бачча тухары туох иһин
Олохпут аҥаммытын,
Эһэҥ, аҕаҥ, эн, мин
Туугу ситиһэ
сатыырбытын,—
Этиэҥ барыбыт уоһугар
Хоммут соҕотох тылы—
„Коммунизм" диэн...
Этиэҥ:
„Ол сырдык ырабыт
Партиябыт
Өссө биир
Улуу докумуонугар—
Саҥа пятилеткабыт
Саргылаах былааныгар
Түмүллэн,
Чолбон сулустуу сирдиир,
Саҥа Күннүү күөрэйэн,
Сыдьаайа тыкта!"—диэн!
Ол Күн саһарҕата түстэ
Сүрэхтин төлөннүрдэ!
Уоту көрбүт
айанньыттыы,
Кэҥии түстэ хардыҥ...
...Кэҥии түстэ хардыҥ—
Тиийэ охсуохтун
баҕардыҥ!
Ол да иһин үлэҥ-
хамнаһыҥ
Дорҕооннонон барда!..

□

САРСЫАРДА

Мин
Олорор дойдум—
Үтүө сарсыарда!
Мин
Эдэркээн олоҕум—
Чэбдик сарсыарда!
Көр эрэ:
Саҕахха
Арылхай,
Чаҕылхай
Сырдык да
Саһарҕа
Суһумнуу
Оонньуур...
Ити—
Коммунизм Күнэ
Күөрэйэ
Көстөн эрэр!
Ити—
Дьоллоох дойду
Дьоллоох дьонун,
Алгыс курдук,
Өссө ордук
Олохторун
Ыра буолбут
Ыраас Күнэ,
Өрөгөйбүт тосхойбут
Күүтүүлээх Күндү Күнэ
Күлүмнүү көстөн эрэр!
Доҕорум,
Бар-дьонум!
Ити Көмүс Күн
Сардаҥатыгар
Өссө тупсан көһүннүгүт!
Сүрэҕи ыллатар,
Сүрү-куту үөрдэр,
Сүргэ-санаа көтөҕүллэр
Кэрэттэн-кэрэ күнүскүтүн
Көрө үөрдүгүт!..

СНИМОККА: биһиги ракетнай установкаларбыт тактическай занятиеларга.

ССТА фотохрониката.

ЫТЫК ИЭС

БҮГҮН биһиги олохпутугар үрдүк үөрүүлээх күн! ССРС Верховнай Советын Президиумун 1945 сыл ыам ыйын 8 күнүнээҕи Ыйааҕынан советскай норуот немецкэй-фашистскай талабырдьыттары утары Аҕа дойдутун көмүскэлин Улуу сэриитигэр килбиэннээх кыайыытын уонна биир тыла суох капитуляцияламмыт гитлеровскай Германияны букатыннаахтык хампы охсууга Кыһыл Армия историческай кыайыыларын бэлиэтээн, бу күнү норуот бүттүүнүн өрөгөйдөөх күнүнэн — Кыайыы күнүнэн билләрбитэ.

Ити умнуллубат Ыйаах тахсыбыта бүгүн 21-с сылын туолар. Ол кэм устатыгар хас биирдии советскай киһи бэйэтин хаан-уруу Коммунистическай партиятын салалтатынан дьол-соргу алгыстаах суолун тэлэн, дойдуга коммунизмы киэҥ даалаһыннаахтык тутууга ССРС гражданина буолар чиэһин үрдүктүк тутан кэллэ.

Биһиги албаннаах армиябыт Ийэ сирбит ытык кыраныыссаларын күүстэриттүүннэри кыраҕытык хараабыллыыр, эйэлээх, айымньылаах олохпутугар саҥа сэрии куттала суоһаабатын туһугар әрәлләәх кириэппэс буолар.

Биһиәхэ норуот уонна армия — биирдәр. Хас биирдии советскай гражданин Ийэ дойдутун көмүскэлигэр сулууспалааһына—ытык иэһэ.

Мин ити үрдүк гражданкай иэспин толорбут—советскай Сэбиләниилээх күүстәр кәккәләригэр сулууспалаабыт сылларбын олохпор биир саамай бочуоттаах кәрдиис кэмминэн ааҕабын.

Аҕаларбыт, убайдарбыт бойобуой эстафеталарын аны биһиги, бүгүҥҥү ыччаттар, салгыахтаахпыт. Онуоха хас биирдиибит хаһан баҕарар бәләм буолуохтаах.

Мин бәйәм уонна бырааатым Сергей Муоратааҕы-Байыаннай Флокка ыҥырыллан, чиәстәах сулууспабытынан иккиэн саппаас старшинатын званиетын ыллыбыт. Армия кәккэтигэр сылдьан, Ийэ дойдубут көмүскэлигэр хорсун уонна сатабыллаах буойуннар быһыыларынан хаһан баҕарар турунарга бойобуой бәлэмнэниини туйгуннук бардыбыт, дьиссипилиинэҕэ иитилиннибит, өй-санаа өттүнэн сайынныбыт, әт-хаан өттүнэн бустубут-хаттыбыт.

Билигин мин төрөөбүт дойдубар кәлэн, норуот бүттүүнэ коммунистическай обществоны тутар өрө көтөҕүллүүлээх үлэтигэр-хамнаһыгар кииристим уонна онно, урукку буойун буоларбынан, эмиэ ситиһиилээхтик сулууспалыырга мэктиэлиибин!

Бырааатым Сергей Омскайга студенныыр.

Саха ыччаттара армияҕа мәлдьи ситиһиилээхтик сулууспалаабыттарын бары үчүгэйдик билэбит, киэн туттабыт!

Эдэр табаарыстар, биһиги курдук, эмиэ туйгуннук сулууспалыылларыгар ыҥырабын, әрэнэбин!

В. СВЕШНИКОВ,
—саппаас старшината,
оройуоннаах библиотека сэбиэдиссэйэ.

1965 сылга „Норуоттар икки ардыларыгар эйэни бөҕөргөтүү иһин“ аан дойдутаабы Ленинскэй бириэмийэни аныыр туһунан

ЭЙЭНИ көмүскээһин уонна бөҕөргөтүү иһин, „НОРУОТТАР ИККИ АРДЫЛАРЫГАР ЭЙЭНИ БӨҔӨРГӨТҮҮ ИҺИН“ аан дойдутаабы Ленинскэй бириэмийэни аныырга:

ЖАМСАРАНГИЙН САМБУГА—общественнай уонна государственнай деятельгэ (Монголия Народнай Республиката);

ДЗОЖЕФ ПИТЕР КУРТИСКА—общественнай деятельгэ (Нигерия Федеративнай Республиката);

МИРЬЯМ ВИРЕ-ТУОМИНЕҤҤА—общественнай деятельгэ (Финляндия);

МИГЕЛЬ АНХЕЛЬ АСТУРИАСКА—руйааччыга, общественнай деятельгэ (Гватемала республиката);

ДЖАКОМО МАНЦУГА—скульптор, общественнай деятельгэ (Италия).

Э Б Э Р Д Э Л И И Б И Т !

ССРС Верховнай Советын Президиума бу дьыл муус устар 27 күнүнээҕи Ыйааҕынан, „Герой ийэ“ ордены уонна ССРС Верховнай Советын Президиумун Грамотатын туттаран туран, уон уонна онтон элбэх оҕону төрөтөн иппит Саха АССР-тан 10 ийэҕэ „Герой ийэ“ бочуоттаах аатын иҥәрдэ. Ол иһигэр биһиги оройуоммутуттан баалар:

ИВАНОВА МАРИЯ МИХАЙЛОВНА—Харыйалаах бөһүөлэгин дьиэ хаһаайкалара;

СЕМЕНОВА ФЕКЛА ХРИСТОФОРОВНА—совхоз Харыйалаахтааҕы отделениетын Маайыҥдатааҕы кыыл иитиллиэ ферматын үлэһитэ.

ССКП Устааба брошюранан таҕыста

ПОЛИТИЧЕСКАЙ литература издательствота Советскай Союз Коммунистическай партиятын Устаабын маассабай тираһынан туспа брошюранан бэчээттээн таһаарда. Устаабы ССКП XXII съезһэ биҥэргэппитэ, киниэхэ быстах уларыйыылары ССКП XXIII съезһэ киллэрдэ.

ССТА.

Кэтэххэ таба сүөһүнү тутуу ахсаана

САХА АССР Министрдэрин Советын бу дьыл муус устар 14 күнүнээҕи уураҕынан колхоз чилиэннэрэ буолбатах хотугу оройуоннар гражданнарыгар биир дьиэ кэргэннэ кымыстыыр биэ оннуга 12 табалаах буолаллара көрүлүннэ. Бу ахсаанна быйылгы төрүөх (тугут) киирсибэт.

СОҔУРУУ Вьетнамҥа партизанскай этэрээттэр американскай оккупаннар базаларыгар, аэродромнарыгар хорсун саба туһуулэри оҥороллор, маниоеточнай сэриилэр постары ултуруттэллэр.

СНИМОККА: патриоттар бойобуой операцияҕа баран иһэллэр.

Нойенгамма концлагердааҕы „өлбүттэр кинигэлэрэ“

БУ киһи ураты әрәйдәәх олоҕу олорон кэлбит. Нацистскай баһылыктааһын сылларыгар әлбэх „өлүү лааҕырдарын“ муҥнаах-ынарын-сордоохуннарын аастыт уонна олортон дьиктитик тыыннаах ордон хаалан баран, нацистскай концлагердартан биирдэстэригэр—Гамбург чугаһынаах Нойенгамма концлагерга өлбүт антифашистар, утарылаһар хамсааһын кыттыылаахтарын испиһэктэрин оҥорорго олоҕун анаабыт.

Ити Арҕаа Германиятаабы пенсионер, уруккута гитлеровскай концлагердар хаайыылаахтара Франц Глинке билигин 66-та. Кэлиҥҥи 20 сылга Глинке сүҥкэн үлэни ыытта. Лааҕырга хаайыллыбыттар испиһэктэрин үөрэттэ, әлбэх урукку хаайыылаахтартан кинилэр таабаарыстарын дьылҕаларын туоһуласта, киэҥник суруста. 20 сыллаах үлэ түмүгүнэн ытыллан өлөрүллүбүт, кыыллыы быһыыттан, ыарыыттан, кырбааһынтан, хоргуйуттан өлбүт Нойенгамма хаайыылаахтарын испиһэгэ буолла.

Ол „өлбүттэр кинигэлэригэр“ 40 тыһыынча киһи аата хомуллубут. Кини Нойенгамма лааҕырга 12 тыһыынча советскай гражданнар, 9 тыһыынча поляктар, 8 тыһыынча французтар, 4 тыһыынча голландецтар, 3 тыһыынча бельгиецтар, 2 тыһыынча немецтәр, 800 югославтар, 600 венгрдәр, 500 чехтәр уонна словактар, 450 датчаннар өлбүттәрин көрдөрөр.

Глинке 19 томнаах ити испиһэгин бэчээттэтэн таһаарар былааннаах. Кини бэйэтин бу үлэтин нацистскай палачтар ылыныллыбыт өлбүт антифашистабарыстарын кәриэстәригэр аныыр.

А. ТЮПАЕВ,
ССТА. корр., Бонн.

ЛЕНИНГРАД. Опера уонна балет академическай Малай театрыгар Николаев „Барабаан ыт кыыс“ диэн оперын премьерата буолла. Салынскай биир аатах пьесатыгар С. Цен либреттота). Спектакль 1941—45 сылларҕы Аҕа дойдуну көмүскэр Улуу сэриигэ советтэй разведчица әр санаан, геройдуу быһыытын сиир.

НИМОККА: оператсцена. Нила Снижко—истка С. Баскова. Фг—артист В. Кузнецов.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөөн бөһүөлэгэ, Октябрьскай уулусса 16 №-рэ. Телефон—51

Өлөөн оройуоннаабы типография. Тахсар ахсаана 462. Сакаанын № [illegible]

Редактор Г. М. СЕМЕНОВ.